

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Gernandts Boktr.-Åkteb.

N:r 5 (163)

Fredagen den 30 januari 1891.

4:de årg.

Prenumerationspris pr år:
 Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 8:—
 Idun m. Modet. utan kol. pl. > 6: 50
 Idun ensam..... > 4:—

Byrå:
 Hamngatan 16, 2½ tr.
 (midt för Kungsträdgården.)
 Prenumer. sker i landsorten å postanstalt; i Stockholm hos redaktion.

Redaktör och utgifvare:
 FRITHIOF HELLBERG.
 Träffas å byrån kl. 10—11.
 Allm. Telef. 61 47.

Utgifningstid:
 hvarje helgfri fredag.
Lösnummerpris: 15 öre.
 (vid kompletteringar).

Annonspris:
 35 öre pr nonpareillerad.
 För »Platssökande» och »Lediga platser»
 25 öre för hvarje påbörjad total stafv.
 Utländska annonser 70 öre pr nonp.-rad.

Johanna Hägg.

Icke kampen för tillvaron, utan kampen för det rätta är människolifvets mål. Vårt århundrades humanitetssträfvanden äro därför dess ära. Ett framstående rum bland dessa sträfvanden i våra dagar intager utan all gensägelse striden för djurvärldens rätt. För denna kamp kunde icke och har ej heller kvinnan blifvit främmande. Och måhända har det mesta af hvad som uträttats för att lindra värnlösa varelsers tunga och oförskyllda lidanden just utförts af kvinnor eller på deras tillskyndan.

Vi ha i dag velat pryda Idun med bilden af någon, som på detta område arbetat i den barmhertiga kärlekens tjänst. Lämpligare bild torde då svårligen gifvas än fröken *Johanna Häggs*, hvars namn såsom djurvän trängt äfven långt utöfver nordens gränser.

Det var 1868. Fröken Hägg, som tillbragt en stor del af sitt lif på resor, befann sig i Spanien. I detta soliga land, under denna klarblå himmel behandlas, som bekant, djuren kanske sämre än i något annat katolskt

land, hvilka samtliga just ej äro kända för någon mildhet gent emot djurvärlden.

Här fick hon en dunkel aning om, huru djupt människan kunde sänka sig i råhet och förnedra sig med grymhet. Kreaturens suckan väckte i hennes själ till lif den varmaste medkänsla. Minnena från södern följde henne under lång tid, och därför, när fadern 1878 afled, beslöt hon att med tillhjälp af sitt fädernearf taga en verksam och lifig del i djurskyddsarbetet. Ännu alltid fingo dock människorna, då hon utdelade sina rika häfvor, brorslotten.

Stockholms arbetareförening fick exempelvis 7,000 kronor, af hvilka räknan skulle användas till föredrags hållande. Goodtemplarne och andra blefvo ej heller lottlösa.

Så kom riksdagen 1884. För andra gången diskuterade landets representanter frågan om vivisektionen, d. v. s. människans rätt att anställa pinliga försök på lefvande djur. Vetenskapen segrade tyvärr öfver barmhertigheten. Fröken Hägg såsom tusentals andra greps af det elände, som

Ju svagare min hand är, dess nödvändigare behöfver jag ett fullkomligt, felfritt mönster.

LEO TOLSTOY.

under diskussionen hade blottats, och så mönade denna ädla och varmhjärtade kvinnas beslut att helt och hållet egna sin förmåga åt arbetet till skydd för de värnlösa djuren gent emot människans egoism. Stort, högt och ädelt var detta lefnadsmål, och har hon under dagar, som sedan följt, troget verkat för det samma.

Mer än en förening har endast genom rikligt understöd från den frikostiga gifvarinnan i Visby satts i stånd att med framgång taga upp kampen gent emot djurplågeriet, förorsakadt af okunnighet, liknöjdhet eller kanske till och med af hård, öfverlagd grymhet.

För allmänheten såväl som för den, hvilken nedskrifvit dessa rader, är emellertid endast en del af fröken Häggs gåfvor och understöd bekant. I allmänna tidningar för 1888 meddelas sålunda, att hon skänkt 1,000 kr. till lika fördelning emellan »Nordiska samfundet till bekämpande af det vetenskapliga djurplågeriet» och »Djurvännernas nya förening», 1,500 kr. till »Sv. allm. kvinnoföreningen» samt 1,000 kr. till »Internationaler Verein zur Bekämpfung der wissenschaftlichen Thierfolter». Dagpressen anmärkte dock, att det ingalunda var första gången den varmhjärtade kvinnan i handling visat sitt lifliga intresse för djurskyddssaken. Strax därpå fick »Hästvännernas fond» 300 kr. I början af förra året erhöill den nybildade »Nordiska djurskyddsföreningen» i Upsala ett ej obetydligt understöd, och möjliggjordes genom fröken Häggs godhet längre fram en föredragsresa i landsorten. »Kvinnoföreningen» hugnades med 2,000 kr., och nu senast har »Nordiska djurskyddsföreningen» för uppgifvet ändamål erhöillit 1,000 kr. Visby och Hernösands föreningar ha erhöillit understöd, den senare 300 kr. jämte en del apparater m. m. Helt nyligen har tillika underrättelse ingått, att »Wärmlands allm. djurskyddsförening», en tid mycket blomstrande, men nu på väg att upplösas af brist på medel, genom ett understöd af 300 kr. m. m. från fröken Hägg satts i tillfälle att återupptaga sin verksamhet.

Jämväl på andra sätt än dessa har hon energiskt verkat för att bereda djurvärlden en dragligare lott än hittills. Värdefulla råd och upplysningar ha alltid stått djurvännerna till buds. Af djurvännerna har naturligtvis fröken Hägg å sin sida fått mottaga många de varmaste erkännanden af högaktning och tillgifvenhet. Såsom hedersledamot tillhör hon en hel del föreningar, bland hvilka vi här endast nämna »Sv. allm. kvinnoföreningen», »Nordiska djurskyddsföreningen» och föreningen i Hernösand. Dessutom har hon helt nyligen hedrats med »Sv. allm. kvinnoföreningens» belöningsmedalj i silver.

* * *

Mycket i norden har redan dess bättre gjorts för att begränsa djurplågeriet, hvilket, då det ovedersägligen vittnar om råhet och grymhet både hos den enskilde och i folklynnnet, väl måste räknas med som en nationel skam. Oändligt mycket återstår dock att göra, mer än hvad vår tidsålder förmår. Kvinnan har i denna kamp — vi upprepa det ännu en gång — en stor uppgift att fylla. Själfr bör hon under sitt lifs id öfva barmhertighet och inplanta sådan hos det uppväxande släktet. Få kunna verka

som hon, ur hvars lif vi ofvan tecknat några drag. Alla böra dock i medvetande af sin stora makt på samhällslifvets område göra bruk af de pund, dem blifvit förlånade. Låt djurplågaren känna, det han riskerar kvinnans tillgifvenhet och aktning, och detta skall på hans handlingssätt utöfva det mest välgörande inflytande. — rz.

Sådant äktenskapet är, sådan är familjen; sådan familjen är, sådant är lifvet; se där sanningen nio gånger bland tio! Från äktenskapet skall, om det är lyckligt, härflyta mera godt, om det är olyckligt, mera ondt, än man väntat.

A. de Casparin.

I lifvets strid.*

*Den dignande, men ännu stolta mö,
som i sin ålders vår har mod att dö
för egen hand, du din beundran ger,
i henne du hjältinnan gärna ser.*

*Ej dig, ej henne här jag klandra må,
en hvar sin egen bana måste gå;
en större och en annan mindre mått
af kraft att taga kampen upp har fått.*

*Jag vill blott säga, att mitt ideal
är icke hon, som dör af hjärtekväl;
ej hon, som, skyggande för lifvets strid,
i förtid går att söka hvilans frid.*

*Jag ser på modern, där i brist och
nöd
hon delar sina sista, sparda bröd
åt barnen, ser, hur i betryck och ve
hon mot de kära små förmår att le.*

*Jag ser den ensamma i ödsligt tjäll
vid lampan sömmande i vinterkväll;
den fina kind är genomskinligt vit,
dess rosor hon väft in i broderit.*

*Jag ser den åldriga, af mödor böjd,
med sina ringa vilkor slilla nöjd;
hör henne, fast hon bräcklig är och
svag,
lofprisa himlens nåd för hvarje dag!*

* Som våra läsarinnor nog sjäfvä finna, ansluter sig denna dikt till en sorglig händelse, som i dessa dagar timat i Köpenhamn och upprört allas sinnen, den unga fröken Telenius' död för egen hand.

*Ack, detta är ej romantik, jag vet,
det är blott bilder från en verklighet,
en verklighet, som kräfver tålmod,
ja, som ibland begär vårt hjärteblod.*

*Väl den i hennes skola lärt förstå:
att lefva lifvet är dock värdt ändå,
lärt bakom tidens dunkla förlåt se
det ljus, som skall förklaringen oss ge.*

Charlotte Lindholm.

Om mässlingen och dess behandling.

För Idun af Doktor X.

I dessa dagar, då mässlingen är mycket spridd ej blott i hufvudstaden utan i flere andra orter af vårt vidsträckt land, torde några ord om denna sjukdoms igenkännande och rätta behandling ej vara ovälkomna för Iduns läsarinnor.

Mässlingen har länge varit känd, och redan i 9:de århundradet af vår tideräkning finner man den ganska väl skildrad af den tidens läkare. Den är ytterligt smittosam, kanske den mest smittosamma af alla barnålderns sjukdomar. Smittämnet består efter all sannolikhet af bakterier, dessa lägsta djurorganismer, hvilka spela en så betydande roll vid en mängd sjukdomars uppkomst och spridning; detsamma öfverföres till andra ej blott af den sjuke själf, utan äfven af personer och föremål, hvilka med sjuklingen varit i beröring. Och sjukdomen smittar ej blott, då utslaget står i sitt flor, utan äfven flere dagar före detsammats utbrott. Sjukdomsgiftet behöfver nämligen en tid af bortåt 14 dagar för att inom kroppen utvecklas till sådan styrka, att det, som man i dagligt tal plägar uttrycka sig, kan »slå ut». Under hela denna tid, då sjukdomen, åtminstone under de första 10 dagarne efter smittämnets upptagande i organismen, ej på något märkbart sätt ger sig tillkänna, smittar mässlingen lika lätt som senare, då sjukdomen kommit till fullt utbrott. Ofta ser man detta besannadt vid t. ex. våra barnbjudningar, då till utseendet fullkomligt friska barn råka samman; bär blott ett enda af dem mässlingsgiftet inom sig, kan man vara nästan alldeles säker därpå, att efter omkring 14 dagar hela den öfriga barnskaran ligger i fullt utbildad mässling. Detta gäller dock ej sådana, hvilka förut genomgått sjukdomen; dessa påverkas nämligen icke af sjukdomsgiftet, åtminstone äro de fall, då samma person upprepade gånger haft mässling, ytterligt sällsynta och kunna alldeles lemnas ur räkningen.

Sedan sjukdomsgiftet, som ofvan är sagdt, under omkring 10 dagar utan ringaste rubbningar i allmänna välbefinnandet utvecklats sig i kroppens inre, börjar man först kunna spåra den annalkande fienden. Barnet får feber och snufva, lindrig hosta och heshet in-

ställa sig, och ögonlockens insida får en ökad rodnad, ofta i förening med lindrig ljusskygghet och riklig vätskeafsöndring. För det vana ögat yppar sig sjukdomen ofta alldeles säkert redan ett par dagar före densammans utbrott genom de röda fläckar, som då merändels äro spridda öfver gommens och svalgets slemhinna.

Sedan detta ofvan skildrade tillstånd fortgått 3—4 dagar, börjar utslaget att »slå ut» och uppträder till en början mera sparsamt för att inom 2 dagar allt tydligare och rikligare sprida sig öfver hela kroppsytan. Detsamma börjar nästan alltid i ansigtet, på kinderna, hakan, i pannan och bakom öronen, utgör först mindre röda knotrör, hvilka hastigt breda ut sig till öfver hudytan något uppstående röda fläckar, från hvarandra skilda af oförändrad blek hud. Dessa fläckar hafva en stundom mera rundad, stundom mera oregelbunden form och sammanflyta ofta till större rodnade hudpartier.

Samtidigt med mässlings-utslagets utbrott stiger febern högst betydligt, och öfriga förut nämnda symptom, hostan, hesheten, snufvan och varflytningen från ögonen tilltaga äfven i styrka. Barnet svettas mycket, rösten får ofta en skrällande biklang och hostan kan ofta vara mycket reksam; däri behöfver dock ej ligga något oroande, om detta tillstånd ej alltför mycket stegras. Stundom uppträder äfven diarrhé, hvilken i allmänhet lätt låter sig stilla.

På 4:de dagen efter utslagets utbrott försvinner under normala förhållanden hastigt febern, utslaget börjar så småningom blekna och å huden visar sig snart en fin kliärtad affjällning. Efter ytterligare 4 dagar befinner sig den sjuke i fullt tillfrisknande och kan då lemna sängen; först sedan ytterligare 14 dagar förlupit bör barnet under den kallare årstiden tillåtas att vistas i det fria.

Detta ofvan skildrade lindriga och normala sjukdomsförlopp möter dock ingalunda alltid. Mässlingen, i allmänhet godartad, kan nämligen stundom uppenbara sig under ganska svårartade sjukdomsformer. Svåra lunglidanden, särskildt lunginflammationer, tillstöta ej sällan, särskildt hos späda barn, hesheten kan så förvärras, att farlig, ofta dödlig strupsjuka inträffar, mellanörat kan inflammas, hvaraf en ofta långvarig varflytning från örat blir följden, ja t. o. m. njurarna kunna blifva säte för ganska allvarliga inflammationer. Stundom visa sig svåra och envisa ögonsjukdomar som mässlingens följeslagare, och till sist ser man tyvärr ej så sällan att skrofler och lung-tuberculos (lungsot) hafva sin rot i en kort förut genomgången mässling.

Om febern ej på 4:de dagen efter utslagets utbrott sjunker till det normala d. v. s. omkring 37 grader, bör man i hög grad vara på sin vakt, då efter all sannolikhet några af ofvan nämnda följdsjukdomar tillstött. Vid lunginflammation får barnet ofta svårighet att andas, stånkar och blir oroligt, under det hostan och febern vanligen tilltaga. Öfvergård hesheten i strupsjuka, blir den sjuke ytterst orolig, andningen sker endast med största svårighet och är förenad med ett hvinande läte, näsringarne röra sig våldsamt, halsgropen och nedre delen af bröstet dragas in för hvarje inandning och barnets utseende antyder ett ytterst svårartadt lidande. Vid öroninflammation klagas patienten öfver häftiga smärtor i hufvudet — kan barnet ej tala, tar det sig ofta åt örat — och efter några dagar uttrinner, vanligen samtidigt med att den förut höga febern sjunker, var ur ena

eller andra örat. Njurlidande yppar sig vanligen genom mer eller mindre blodig urin; detsamma är för öfrigt en mycket sällsynt följdsjukdom.

Ifall barnet under närmaste månaden efter mässlingens slut icke fullständigt tyckes återvinna sitt förra hull och krafter, bör man låta det undersökas af läkare, ty som ofvan är påpekadt kunna skrofler och lungsot följa i sjukdomens släpdrag — en sak som ej nog kan beaktas.

Hvad slutligen sjukdomens rätta behandling beträffar, råder därom hos allmänheten åtskilliga förvända åsikter. Kommer läkaren till ett mässlingssjukt barn, finner han i flertalet fall ett mörkt, kvaft och öfverhettadt rum och den stackars sjuke inbyttad och påpelsad med alla filter och klädesplagg, som kunna upptäckas. De välmenande mödrarnas alla ansträngningar gå nämligen endast ut därpå, att genom så mycket värme som möjligt kunna få mässlingen att riktigt ordentligt »slå ut». All luftvexling, tvättning och ansning af den sjukens hud är enligt deras åsikt ytterst farlig och bör med alla till buds stående medel undvikas. Nu är visserligen sant, att fall af mässling ibland förekomma, där utslaget ej uppträder så rikligt som normalt, och då detta förhållande oftast förekommer hos svaga och sjukliga barn eller vid sådana tillfällen, då sjukdomen börjar med svåra bisjukdomar, exempelvis lunginflammation, har man däraf dragit den oriktiga slutsatsen, att sjukdomens svåra förlopp berott därpå, att utslaget ej riktigt fått »slå ut» ur kroppen; mässlingen har »slagit in», som man så ofta får höra i dagligt tal. Man har i detta fall förväxlat orsak och verkan. Men att allmänhetens åsikt är fullkomligt oriktig, ser den bäst, som å barnhus och barnsjukhus varit i tillfälle att följa talrika fall af sjukdomen. På senare tider, då läkarne framför allt låtit sig angeläget vara att så noggrant som möjligt låta ventilera sjuksalarne och anordna en ytterligt omsorgsfull vård och rengöring af de sjukens hud, har dödligheten därstädes i denna sjukdom högst betydligt minskats.

Barnet bör alltså i bädden endast betäckas med de plagg, hvarvid det är vant, luften i rummet bör ständigt ombytas, hvilket bäst sker genom att öppna alla ventiler, aldrig stänga spjället och ständigt elda i kakelugnen. Noggrann vädring bör ock dagligen ske; härunder flyttas naturligtvis barnet i ett annat rum, liksom det ock kan vara fördelaktigt att i rymliga hem använda tvänne sjukrum, hvilka vexelvis användas. Temperaturen i rummet bör ej vara högre än 18—19 grader och rummets dager, ehuru vid solsken något dämpad, får ingalunda bytas i mörker. Huden bör på det noggrannaste skötas, tvättningar med ljumt (30 gr.) vatten böra dagligen företagas, lakanen dagligen ömsas och det genom svettningen fuktiga linnet ofta ömsas. För drag bör barnet naturligtvis skyddas.

Barnets näring bör utgöras af lätt föda, hufvudsakligen mjölkmat och af svalkande drycker (vin eller saft med vatten af vanlig värmeegrad). Munhålan bör noggrant sköljas eller tvättas med asepsin och vatten och som ögonvatten användes lämpligt 4 % borsyrelösning till tvättning 4—5 gånger dagligen och före användningen utspädd med lika mycket ljummet vatten. Mot hostan kan bröstsaft lämpligen gifvas. Tillstöta svåra följdsjukdomar, bör läkaren ofördröjligen tillkallas; bäst och säkrast är naturligtvis att läkare

från allra första början får följa och öfvervaka sjukdomen. Vid börjande strupsjuka äro täta inandningar af varma vattenångor särdeles på sin plats. Kräkmedel kunna ju också försökas, men tillståndet är ytterligt farligt, då barnet hvarje ögonblick hotas att kväfvas och strupsnitt när som helst kan behöfvas. Lyckligtvis hör denna följdsjukdom till de mera sällsynta. Som efterkur till mässling kan man, särskildt där tuberkulos ligger i slakten, använda intagning af fiskolja med eller utan jodjærns-sirup.

Bäst är naturligtvis att om möjligt undvika smittämnet, och något umgänge med mässlingssjuka eller därför misstänkta familjer bör ej ifrågakomma förr än 3 veckor efter sjukdomens utbrott. Har sjukdomen en gång drabbat någon medlem af familjen, tjäna däremot isoleringsåtgärder till nästan intet, ty i flertalet fall angripas alla, som ej förut genomgått sjukdomen.

Mässlingen är i allmänhet ansedd för en godartad sjukdom både af läkare och allmänhet. Detta hindrar dock ej, att sjukdomen årligen skördar ej så få offer särskildt bland yngre barn, men här liksom annars gäller den satsen, att man genom noggrann, lämplig och god vård kan uträtta mångt och mycket.

Från heden.

Skiss af Elena.

Ångt ute på heden möttes de. Så långt ögat kunde nå, den bruna, utblommade ljungen, öfver dem en tung, grå hösthimmel.

Med en hastig rörelse drog hon det hvita hucket djupare ned i pannan. Kanske han icke kände igen henne.

»God afton, Marika!»

»Åh, är det du, Erik?»

Hon såg upp, sköt hucket ur pannan och mötte hans blick med mörka, trotsiga ögon.

»Ja, nu är jag hemkommen, Marika.»

»Rik, som man säger i bygden, och herremansklädd!»

Hon såg beslutsamt förbi honom längs den smala, trampade gångstigen i den höga ljungen.

»Och du, Marika, du är ju den rikaste hustrun i trakten, hör jag?»

»Ja. — Men nu får du släppa mig förbi, Erik, jag har brådtom hem.»

Han såg på henne. Han var mycket blek, och det svartnade till i de mörka ögonen.

»Nej! Denna gång slipper du ej förbi, Marika. Nu är det jag, som vill tala med dig. Minns du den sommarkvällen för åtta år sedan, när vi dansade på logen hos Jan Ersons? Minns du, huru du gick fram till Torpar-Erik och tog upp honom i dansen! Minns du, huru de andra skrattade? Då sjöd det upp inom mig, och då talade jag med dig, fast jag visste, det var galenskap, och då hänskrattade du och sade, att jag kunde komma igen, då jag var rik. Den kvällen dref du mig ut i världen, Marika. Men innan jag gick, mötte jag dig en dag här ute på heden. Minns du, att då skratade du icke, då såg du vänligt på mig och önskade mig lycka?»

Det var alldeles tyst öfver den vida heden, borta vid synranden bröt en röd strimma fram på den gråa himmelen; det var solen som gick ned.

»Det är lång tid att minnas tillbaka, Erik,» kom det slutligen med ett kort och hårdt skratt.

»Har du glömt, Marika?»

»Nej, nu måste jag gå!»

Det var, som om han hade tänkt gå åt sidan och släppa henne förbi, men så böjde han sig framåt, tog henne hårdt vid bägge axlarna och tvingande henne att se på sig, sade han hest:

»Det är sista gången vi talas vid, Marika, nu vill jag veta, om du höll af mig den gången?»

Hon var så vit som duken, hon bundit kring hufvudet; det var ej trots längre i de mörka ögonen, det var ångest. Med en försvårad ansträngning vred hon sig lös ur hans grepp. Hon stod flämtande framför honom.

»Hvarför skref du aldrig, Erik?»

Det var återigen tyst öfver den vida heden, den röda strimman hade bleknat vid synranden; solen hade gått ned.

»Farväl, Marika! —»

De gingo åt hvar sitt håll öfver den öde heden. Mörkret föll på. — Nu fick hon skynda sig; det var mycket att se till på gården om aftnarne.

Litet om blomsterkultur i boningsrum.

Det torde finnas högst få fruntimmer, som ej mer eller mindre äro intresserade af och älska blommor.

När jag nu går att lemna några små »vinkar» om en del blommors skötsel, synnerligen vintertiden, då man ju i allmänhet sätter mera värde på att hafva blommande växter inne i sina rum än på sommaren, då naturen så frikostigt består oss dem, långt skönare och frodigare, än vi kunna frambringa dem, så vill jag strax i början bedja Iduns ärade läsarinna om öfverseende med de ofullständigheter, som nödvändigt måste uppstå vid behandlingen af ett så vidlyftigt ämne i så koncentrerad form, som här måste ske.

Vi vilja då först hålla oss till de växter, som af oss själfva — utan hjälp af trädgårdsmästare o. d. — mycket väl med liten omsorg kunna såväl planteras som drifvas till blomning; jag menar lökväxterna och de med dem jämförliga, och som på lika sätt kunna behandlas. En af damernas älsklingar bland hithörande växter är utan tvifvel *liljekonvaljen*, och vi vilja därför sysselsätta oss en stund med sättet för dess plantering och odling.

Hvem har ej i blomsterhandlaren's fönster många gånger sett dessa »drifhusbarn» till liljekonvaljer, hos hvilka endast blomstänglarne, långa och skrangliga, lukt- och bladlösa sticka upp? Säg mig uppriktigt, äro de vackra? Man måste obetingadt svara »nej».

Och ändock köpa vi dem till kanske oskäligt högt pris! I allmänhet äro dessa liljekonvaljer — svenska, tror du, ånej; tyskarne sända oss årligen tusentals sådana, och det oaktadt vi själfva i våra lundar och ekbackar hafva en sådan mängd dylika. Visserligen hafva våra en smula mindre blommor, men så hafva de i stället så mycket mera vällukt, och till på köpet komma hos våra konvaljer blommor och blad nästan samtidigt äfven vid drifning i boningsrum, hvilket gifver dem ett vida behagligare utseende än de tyska. Glädjande är ju ock för blomstervännen att själf — så vidt möjligt är — plantera sina växter och få se dem dag efter dag växa till och slutligen genom en vacker blomning rikligen löna den lilla möda, man nedlagt på dem.

Förfaringssättet vid planteringen är i korthet följande:

I slutet af augusti eller början af september går man, försedd med en liten spade, ut till någon backe, där man vet, att konvaljer bruka växa, och söker reda på de visserligen nu vissna och nedfallna bladen, men hvilka dock äro lätta att igenkänna. Då man fått reda på ett blad, helst stort och kraftigt, följer man detsamma med ett finger till utgångspunkten och påträffar på så sätt

roten, som försiktigt upptages med spaden. Man skall då vid bladskaffets rot och omslutet af detsamma finna början till nästa års konvalje i form af en lång, smal mer eller mindre tjock knopp. Ju tjockare denna knopp är, dess säkrare frambringar den blommor, och man bör därför endast insamla sådana, om hvilka man kan hoppas, att de komma att blomma.

Sedan man sålunda insamlat så många man vill hafva, planteras de i 5 å 6 tums krukor, 8 å 10 stycken i hvarje, uti löfjord, helst sådan, hvaruti konvaljerna växt i sitt fria tillstånd. En krukskärfva lägges som vanligt i krukans botten, hvar efter jord påfyller till $\frac{2}{3}$ af krukans. Därefter sätas rötterna (gamla blad få sitta kvar till dess drifningen börjar) i en krans i krukans, och jord påfyller ända upp till krukans kant, hvarefter den tillpackas litet så att rum finnes för vattningen, som genast bör börja.

Krukorna ställas därefter på skuggigt ställe ute, så länge inga froster inträffa. Vattning bör ej försummas, dock får den ingalunda vara öfverflödig. När frosten på hösten börjar, intagas krukorna i källaren och vatnas nu blott så, att de ej uttorka, ty då misslyckas drifningen.

På så sätt få de stå till början af december månad, då några kunna intagas till drifning, d. v. s. de inflyttas i vanlig rumsvärme cirka 14 dagar, och därefter kunna de, för att komma fortare, sättas i en kakelugnsnisch eller i köket uppe på den afsats i muren öfver spiseln, som vanligen plägar finnas. Ymnig vattning måste nu gifvas, att jorden genom värmen ej någon enda gång må uttorka, ty i och med detsamma torra naturligen också rötterna, och hela arbetet är bortkastadt. På det nu nämnda sättet har jag flere år haft blommande konvaljer sedan före jul och vanligen långt fram på våren, i det jag undan för undan inflyttar krukorna till drifning. Och rikligen lönas den lilla möda jag offerar på detta arbete, hvilket ingen af eder, ärade läsarinna, skulle neka, om ni vid jultiden såge mitt bord, prydt med blommande och doftande konvaljer.

H. A.

Iduns panoptikon.

Det är nu mer än en hel vecka, som vi haft våra rara riksdagsfarbröder i sta'n, och om vi än — allt efter vår egen olika ståndpunkt till dagens frågor — se en smula misstänksamt på den ene, som vi befara skall bli för konservativ, och smått förfäras för den andre, om hvilken vi frukta, att han umgås med »sambällsomsörtande» planer, så äro vi i alla fall på det hela taget hjärtligen glada åt att farbröderna äro hos oss igen. Ty hvad färg de än må ha, så äro de dock i det hela alls inga människoätare, utan tvärtom ganska snälla, älskvärda och gemytliga gubbar. Några äro för resten så ungdomliga och kavaljersmessiga, att våra unga damer mången gång helt säkert beklaga, att de blifvit »gubbar» — n. b. i betydelsen *gifta män* — i förtid. Och göra de oss ingen annan direkt nytta eller glädje, så hafva de alltid sitt värde såsom insatser i societetslivet. Mången pappa, som med förtviflad hårdnackenhets slutit till sedelklämmaren och nekat sin snälla fru och sina söta döttrar den där lilla anspråklösa supén, som de så länge bedt om, kan nu ej neka längre, då mamma föreställer honom, huru *absolut* nödvändigt det blir att ha deras gamle värderade vän, den inflytelserike riksdagsman Z., hos sig på en liten tillställning.

Farbröderna gå själfva och fundera, hvad det månne blifva af denna riksdagen. Konservera eller reformera — det är frågan. Och om det skall reformeras, i hvad ända skall man då begynna? Skola lifsmedelstullarne bort eller spritdryckerna absolut förbjudas? Skall man sätta ned strecket eller gifva röst rätt åt alla myndiga män och kvinnor? Skall

man taga itu med arbetarefrågan, försvarsorganisationen eller läroverksreformen? Någondera af dessa brännande frågor borde man väl börja med, mena farbröderna, men hvilken?

Pardon, mina herrar lagstiftare, man skall icke börja reformerandet med någon af dessa frågor.

Reformerna skola börja i balsalen har en författarinna i ett af Iduns senaste nummer sagt, och fastän hon är så blygsam, att hon ej ens försett sin banbrytande reformartikel med den minsta lilla signatur, så tar jag ändå hennes parti blott på grund af rättvisan i den sak hon förfäktar och för det lika originella som praktiska uppslagets skull.

Hon räsönerar, som mina ärade läsarinna torde erinra sig, sålunda: herrarne äro våra fiender och förtryckare. Ett af de odrägligaste sätt, hvar på deras tyranni tar sig uttryck, är det skamliga prerogativet, att de ensamt skola ha rätt att bjuda upp till dans. Detta prerogativ måste afskaffas. Kvinnorna ensamt skola hafva rätt att bjuda upp, och herrarne få icke neka. Hvar de än söka smita undan — i rökrummet vid virabordet eller bakom förmakats portierér — skola de hem-sökas af danslystna damer, som med en älskvärdt befallande bugning (ehuru på samma gång för säkerhets skull »bepansrade med orubblig likgiltighet, med leende ringaktning») föra dem ut i danssalongen.

Kan man tänka sig en radikalare stukning för de sig själfva så kallande skapelsens herrar än mistningen af denna rätt att bjuda upp, förlusten af denna upprörande kvarleva från en barbarisk tid, då mannen ännu betraktade kvinnan som sitt lösöre. När blott reformen i balsalen är genomförd — och under en så energisk anförarinna som artikelförfattarinna i Idun bör det gå som en dans — skall man finna, att den glade Måns Hultin var ej blott poet, utan ock profet. Ty han kvad en gång:

Damerna äro tyranner,
det vill jag svära på —
Fritt mamsell Bremer må
prata om slafveri.
Den som befaller, med rätta
husbonde kallas må,
De äro herrarne,
slafvarne äro vi!
Vilja de hafva en dans,
Bums måste vi där redo stå.
Med gratie och elegans
Och fracken på!

Denna utgjutelse, så komplett omotiverad, när den såg dagen, och lika omotiverad äfven nu, blir fullkomligt på sin plats, när »reformen i balsalen» är genomdrifven, när damerna själfva bjuda upp.

Det är rätt åt herrarne! Hvarför skola de vara damernas fiender och förtryckare, hvarför skola de vara så inpyrdt högmodiga, att de tvinga det ömsinta och godhjärtade kvinnokönet att »gripa till läkarens marterande knif» för att »operera bort deras högmod». Jag är själf karl, men jag hyser i detta fall intet medlidande med mitt kön. Själf tänker jag dock med största försiktighet hålla mig på lämplig distans från balsalongerna.

* * *

Sedan den stora reformen är genomförd, kommer det att gå till så här:

Det är supé med bal hos kanslirådet X. och på grund af ett oberäknadt uteblifvande från en af de förnämsta gästerna får notarien Y. den äran att spela vira med presidenten.

Notarien sköter sina kort förträffligt, och något säkrare sätt att knipa den höge förmanens välvilja och bevägenhet finns icke. Presidenten är mycket nådig, helst som han, trots dennes välspejning, lyckats göra notarien bet i ett sjuspel med omköp. Nu håller just presidenten på att spela sig igenom en farlig gök, då notarien helt tvärt blir uppjuden. Korten läggas ned, den stackars notarien måste ut i en fransäs, och när han kommer tillbaka, har presidenten glömt just det snilledrag, som skulle rädda honom. Han går kodilj, blir i misshumör och mumlar någonting om det oanständiga i att springa bort från korten midt i ett viktigt och intressant spel. Notariens förhoppningar om ett snabbt avancement äro absolut afklippta, så länge denne presidenten tjänstgör.

Hr Q., en respektabel 40-åring om 14 pund och med lindrigt månsken, har fiskats upp inne i rökrummet af en liten skålmakaktig blondin, som bjudit honom upp till vals. Hr Q. ursäktar sig: han kan inte dansa, han har aldrig dansat annat än långpolska.

»Åh, min herre, inga svepskäl, jag ber!»

Den stackars hr Q. »trafvar åstad med blondinen inom sin arm». Hans otympliga försök att röra fötterna i takt med Waldteuffels toner äro till den grad löjlige, att parett snart är ensamt på golvet och alla de andra hålla på att kikka af skratt. Hans måne gnistrar af tunga svettpärlor, som vore den diamantbestrodd, hans tunga är torr, och det svindlar för hans ögon. — Ratsch, där gick blondinens släp! Pang, där ligger kolossen själf med en duns, så att sèvresvasserna hålla på att kullbyter från hörnhyllorna.

Han reser sig med ett dundrande utrop, som liknar något gammalt vulgärt edsformulär, rusar ut på dörren, griper pels, hatt och galoscher och störtar hem.

Åskådarna kikka af skratt; alla utom en. Det är en ungmö, som hela tiden blek och oroligt följt hr Q:s försvunna försök att producera sig som dansör. När katastrofen inträffat, kommer en äldre dam fram till henne och säger med en mycket märkbar skärpa i sitt tonfall:

»Härnäst hr Q. kommer på visit, äro vi borta. Det är omöjligt att ta' emot en karl, som komprometterar sig så horribelt.»

»Men, snälla mamma, han kunde ju inte rå för...»

»Tyst, mitt barn! Tänk inte mer på honom. Han är omöjlig.»

* * *

Nåja, man kan ju tycka synd om både notarien Y. och den respektable hr. Q., men det hindrar inte, att »reformen i balsalen» ändå är den viktigaste, den största, den rättvisaste, den angelägnaste af alla reformer.

Genom denna reform skola männen förödmjukas, tämjas. Och innan detta skett, kan ingen nyttig reform genomföras. Ty hvilka hafva väl stiftat alla de lagar, hvilkas bortskaffande åsyftas genom det högljudda rop på reformer, som uppfyller tiden? Männen naturligtvis. Och innan deras högmod fått en grundlig knäck, finns det ingen utsikt till, att de skola afskaffa dessa lagar, produkter af deras egen dumhet och kortsynthet. Samhället har uppvuxit ur familjen. Hvad är då naturligare, än att man börjar reformarbetet inom familjen, inom societeten — ty nutidens familjelif har ju gått upp i societets-

lifvet — och sedan fortsätter reformerandet på statsinstitutionerna.

Det böra riksdagsgubbarne lägga på hjärtat och inte envisa med arbetarefrågor, statsförsäkringsanstalter och slikt.

Reformen skall börja i balsalen. Damerna bjude upp!

Scævola.

Små ovanor.

Af

Hanna Kamke.

Det är inga djupgående, till sina följder särskildt ödesdigra fel, som här skola afhandlas, utan blott några små ovanor, man vore frestad att säga oarter, hvilka oaktadt sin skenbara obetydlighet dock äfven de någon gång kunna afgörande ingripa i den enes eller den andres lif.

De ovanor vi här syfta på äro de, som på ett eller annat sätt sära andras skönhetsinne eller finkänslighet. Den, som vill ha rättighet att vistas bland människor, bör ock afhålla sig från allt, hvarigenom han kan verka oangenämt eller störande på sin omgivning. Af egen erfarenhet veta vi dock, att det finnes många, som dagligen utöfva dylika oarter och ändå ej ha en aning om, att de därigenom blifva obehagliga för andra.

Det är för deras skull vi här måste tala rent ut och nämna tingen vid deras rätta namn. Så finnes det till exempel något, som otaliga människor anse som den naturligaste sak i världen, och som dock vid minsta eftertanke borde förefalla hvarje någorlunda finkänslig människa som rent af anstötligt. Vi syfta här på den ganska allmänna oseden att i andras sällskap använda tandpetare och rengöra tänderna. Kan man gärna tänka sig något vämjeligare, och skulle det ej vara möjligt, att kärlek kunde förbytas i motvilja vid åsynen af en dylik brist på finhet och takt?

Ej mindre motbjudande är det att behöfva vara vittne till, hur personer i sällskap rengöra öron och naglar och man af bara förlägenhet å deras vägnar ej vet, hvarthän man skall vända sina ögon. Alla toalettbestyr, af hvad slag de vara må, böra förrättas i ensamheten och ej sparas till en ögonfägnad för den arma nästan.

Särskildt vid bordet kan man ofta göra ganska intressanta studier i god ton och förvåna sig öfver, hur bland bildade människor sådan brist på finkänslighet kan finnas. Hvem har ej redan lidit af det förfärliga sörplandet, smackandet och bullersamma ätandet och drickandet, hvarmed mången tycker sig behöfva traktera sina olyckliga bordsgrannars örhinnor? Hvem har ej suttit på teatern och midt i ett smältande adagio eller vid en träffande replik plötsligt blifvit störd af en högljudd sugning på karameller?

Ät och drick så mycket du behagar, men gör det anständigt och fint och framför allt ljudlöst. Detta är en regel, som hvarje människa med anspråk på bildning borde taga till rättesnöre.

Den hänsynsfullhet emot andra, som vi i det föregående betonat, bör dock ej blott öfvas bland främmande, utan äfven i den trängsta familjekretsen. Det är ej likgiltigt, hvad föredöme barnen dagligen ha för ögonen, och det

är för öfrigt omöjligt att uppfostra dem till sann finhet, om deras omgivning ej själf lägger sig vinning därom. Barnen skola uppfostras till en instinktmässig afsky för allt ofint och rätt, då skola de som fullvuxna en gång veta att skicka sig i hvarje sällskap.

Det är ju kvinnan, som skall vara de goda sedernas beskyddarinna. Må hon då som maka eller moder eller syster eller vän bidraga till, att känslan för sann finhet och hänsynsfullhet blir rätt lefvande hos både ung och gammal.

Annu några ord om

Leo Tolstojs »Kreuzer-Sonaten».

Med anledning af »Aves» uppsats om »Kreuzer-Sonaten» i n:r 3 af »Idun» för i år, kan jag ej underlåta att inlägga en kraftig gensaga mot den uppfattning af ifrågavarande bok, som däri gjort sig gällande, härtill manad af en uppriktig önskan att se denne store författares tankar rätt uppfattade, ej jämkade för att passa in i den allmänna meningen.

Denna gensaga består helt enkelt i en hänvisning till Tolstojs egna förklaringar öfver sin boks syftemål, hvilka såsom en efterskrift äro fogade till den svenska öfversättningen af »Kreuzer-Sonaten» och äro egnade att fullständigt skingra hvarje ovisshet om författares verkliga åsikter.

När »Ave» tagit kännedom om denna kompletteringskrift, skall hon säkerligen inse, att den slutledning, hon kommit till vid läsningen af »Kreuzer-Sonaten», ingalunda öfverensstämmer med, hvad författaren åsyftat. Han anser visserligen ett obrottsligt hållande af den äktenskapliga troheten vara vida att föredraga framför fullkomlig sedeslöshet, men han uppställer icke ett sådant äktenskap såsom det *sedlighetsmål* vi hafva att sträfvä efter.

»Ave» tror sig i Tolstoi ha funnit en förespråkare för »det af Gud stiftade och af Kristus helgade äktenskapet» — och i stället säger Tolstoi i förstnämnda efterskrift: »Ett kristet äktenskap kan icke finnas och har aldrig funnits, — äktenskapet är från den kristna synpunkten ett fall, en synd,» — och vidare: »Man kan låta bli att anta Kristi lära, hvaraf hela vårt lif är genomträngd och hvarpå hela vår sedlighet grundar sig, men, har man en gång antagit den, är det omöjligt att förneka, att den pekar på ett ideal af fullständig kyskhet.»

Dessa anföranden torde vara tillräckliga att visa, att den uppfattning af »Kreuzer-Sonaten», »Ave» delgivit »Iduns» läsare, varit oriktig, och att emellan Tolstojs lifsåskådning och »Aves» egen förefinnes en fundamental skillnad.

Jag får tillägga, att dessa rader naturligtvis endast äro skrifna för dem, som ej läst »Kreuzer-Sonaten» och dess efterskrift, de andra kunna ju själfva döma.

... i.

Ur spåret.

Skiss af Richard Melander.

Belönad med hedersamt omnämnande vid Iduns stora pristäfling.

(Forts.)

»Hvad var det!» skrek hon till honom, då en skarp knall hördes.

»Focken flög ur liken!» ropade han knappt hörbart, och i samma ögonblick kände hon en järnarm lindas om sitt lif —

»Vi ha årorna att flyta på — om det blir tvunget,» sade han flämtande och drog henne upp på toften.

Alltjämt foro de framåt med byn, men snäckan ville nu knappt lyda ror. Med sekundsnabba rörelser fick han fram sin knif,

kapade ett skot och surrade tillsammans de fyra årorna, som funnos i båten — vattnet stod nu öfver tofterna — alla försök att ösa skulle varit fruktlösa — snäckan seglade framåt och masten hade nästan arbetat sig loss — hon rådde icke för, att hon häftigt tryckte sig intill honom — de skulle snart sjunka tillsammans — det fanns ingen mer än de två, och moderns bild, som gång på gång skymtade fram, jagades alltjämt undan med byn — han, lotslärlingen, som hon knappt kände, var mer än allt, mer än hennes eget jag.

»Håll fast i min rem!» hörde hon honom säga och kände, huru han förde hennes hand att gripa tag i det starka läderbältet kring hans midja.

»Håll ut — — kära lilla fröken!» hörde hon litet senare, där hon satt hopkrupen — så kände hon, att någonting sjönk undan dem och hvitt skum yrde ihop öfver hennes hufvud och salt vatten slog henne i ansiktet — och en skymt af masttoppen syntes i en vågdal och drogs ner och försvann — men hon följde icke med, ty en järnarm låg om hennes lif och hon kände, att hennes hufvud hvilade mot någonting, som tog emot sjöarna för henne, och med slutna ögon höll hon fast sitt grepp, utan att ha förlorat sansen och väntade blott på, att hon skulle sjunka — och ett virrvarr af bilder susade förbi, och småsaker, som hon för många år icke tänkt på, kommo fram väldiga och betydelsefulla som om hon sett dem genom andligt förstoringsglas — och det blef liksom ljusare omkring henne, där hon gungade så fast och stadigt — och så hörde hon ett ögonblick kloekklungen från kyrkan, då hon gick till sin konfirmation — och nu for hon iväg med fladdrande hår — — —

»Fröken — lilla fröken — håll ut ett par minuter till!»

Hon slog upp ögonen och såg lotsens af ansträngning likbleka ansikte alldeles intill sitt. Blixtnabbt fattade hon, att det ansiktets uttryck i denna stund skulle för alltid borra sig fast i hennes minne — hon hade aldrig sett något så skönt.

»En minut till!» ljöd åter rösten; »det kommer en båt — — byn ä' öfver — —»

Hon hade ögonen åter slutna, när orden träffade henne, men det sköt som klaraste solsken fram öfverallt omkring henne, tyckte hon, och hon blef varm och kände blodet strömma och krafterna svälla till aldrig anad styrka, och hon såg upp med full sans och hörde och såg, hur det brusade kring den högresta mörka stäfven af en stor båt, som sköt fram öfver och genom de klara ljusgröna vågkammarna rakt emot dem . . .

»Det var min själ tur, att byn gick så fort öfver,» yttrade en af lotsarne och sträckte sig ut för att gripa Karl Andersson i rockkragen; »för annars hade vi inte fått se dem förr än senare — och Karl hade inte hållit ut många minuter till.»

»Jo — — jo — tills jag — hade fått frök — —»

Han var afsvimmad, då de drogo honom öfver relingen in i lotsbåten.

* * *

Fröken Lisen hade äfven nästa sommar fått sin mor till att fara till badorten vid vestkusten, men ute på det där skäret ville hon icke bo denna gång. Hon hade ledsnat på att icke hafva umgänge. Modern var nöjd och lycklig, när hon fann, att dottern

blifvit som andra flickor, sällskaplig och tillgänglig och fri från den där originella ensidigheten. Fröken Lisen hade pengar och såg bra ut. Och herrarne kommo i riktiga stim, stannade och beundrade. Och hon höll dem varna allesammans — och sig själf kylig på samma gång. Men modersögat hade upptäckt den rätte. Han var ämbetsman, hade namn och titel, fint sätt och utseende, skulder och klen hårväxt. Det var ett parti för den kära ungen! Och med kvinnans obeskrifliga uppfinningsrikhet åstadkom hon täta små sammanträffanden. Fröken Lisen hade ingenting däremot. Och den lycklige gjorde cirklarna allt trängre. Trägna besök vid badorten skulle äntligen bära frukt . . .

Han hade naturligtvis reda på äfventyret föregående sommar, och som äkta riddersman var han afundsjuk på lotslärlingen, hvars namn och person alla människor längesedan glömt.

Fröken Lisen satt på verandan i solnedgången och såg utåt hafvet, som låg blått och lugnt ända ut till den fjärran knappt skönjbara randen, där himlen vidtog. Och han satt helt nära och blickade åt samma håll och talade om naturens skönhet och arangementerna för morgondagens bal.

Då kom modern. Hon hade varit borta endast ett litet ärende hos handlanden.

»Vet du, hvem jag har träffat, barn?»

»Nä.»

»Gissa!»

Den lycklige öfvertog saken, men slog bom på bom. När han gissat hufvudet tomt, sade fröken lugnt:

»Gamle lotsen där ute!»

»Rätt! och han hade haft bref från Karl Andersson.»

»Förlåt mig,» afbröt den lycklige; »Karl Andersson — hvem är — —?»

»Lotslärlingen, vet jag, han som —»

»Ah — ah — han som gjorde den där seglatsen i fjol! Ä' han till sjös — det förefaller mig nästan, som han borde fått nog på det hållet —»

»Nej, men Lisen, så du handskas med mina sköna blommor! Du sitter ju och plockar alldeles sönder dem!»

»Förlåt mig, mamma lilla! Du skall strax få andra.» Och hon dansade ned för trappan till trädgårdstappan, men modern hejdade henne.

»Vänta lite' nu, ska' du få höra — —»

»Hur många par bli vi i morgon kväll, tror — —»

»Kan jag få ha ordet fem minuter — eller en minut åtminstone?»

»Tio, mamma lilla!» Hon stod kvar på nedersta trappsteget med ryggen åt dem. Och den lyckliges pince-nez kom fram.

»Kamrern hörde väl, att pojken aldrig ville ta emot ett öre för båten, som blef förstörd —»

»Förlåt — hur sa' — ja — ja — ja — visst! Stolt som en prins — gentil karll!»

»Jag försökte senast genom lotsen därute. Men pengarna, som skickades, ha kommit igen i dag — här ä' de. Pojken har tjänt ihop hvar enda öre och betalat båten, som inte var hans. Han öfvergaf lotsyrket och gick till sjös som matros bara för att kunna betala så mycket förr, säger gamle lotsen. Nu tänker han komma hem och läsa på styrmans- och kaptensexamen —»

»Å — hm! Och få eget förande fartyg med tiden — gentilt ska' de vara —»

»Lisen lilla — ser du inte, att du trampar på min själ! — Pojken väntas när som

helst med ett barkskepp, tyckte jag han sa'. Hu! när jag tänker på den sjön och den seglingen — Lisen, så du bär dig åt!»

Hon hoppade till vid en svag ryckning under hennes fot. Den lycklige kamrern hade nämligen störtat ned för tre trappsteg för att lösgöra sjalen.

»Nu har jag också fått veta, hvad det var för klockringning, du hörde, min tös —»

»Jaså.»

»Lotsen förklarade det. Det var en sådan där prick på ett grund, där det hänger en klocka och ringar och klämtar för sjöfarande. Karl Andersson hade försökt arbeta sig dit för att få tag, men sjön kastade undan honom gång på gång — ja — jag säger det — den sjön, den sjön!»

»Jojomen!» afbröt kamrern.

»Att någon bara kan vilja gifta sig med en sjöman — tänk hvilken evig oro. Min man sa' alltid, att sjöman borde inte få gifta sig.»

»Jag håller nästan med honom — men, apropos sjön — kanske fröken Lisen är stämd för en liten promenad vid hamnen?»

»Ja, visst vill Lisen det! Men jag tror inte jag orkar gå med er, ni får rätt gå för er själfva i kväll. Kamrern dricker väl te hos oss om en stund — åjo!»

»Hva' säger fröken?»

»Nej jag tackar, jag är trött i kväll!»

»Åh-så-å!»

»Asch så'n ungdom! Aldrig är' de annat än trötta —»

»Annat var det på min tid, lilla mamma!»

»Ja just precis, näbbgädda! Välkommen kamrern!»

Han gick nedåt den lilla trädgårdsgången i sin ljusa sommarkostym, sin ljusa hatt, sina gula skor och med den ljusa parasollen uppspädd mot solen. Vid grinden vände han sig om och helsade. Men fröken Lisen fanns icke på trappan, och hennes mor besvarade ensam helsningen djupt och hjärtligt med blicken stadigt riktad mot honom och framtiden.

»Han ser riktigt ung ut —»

»På afstånd!» svarades från verandadörens springa.

»Lisen lilla — kom mitt barn!»

Hon trädde ut med tydlig förvåning i sina drag. Moderns enkla kallelse var icke i sig själf något ovanligt och likväl såg flickan undrande ut. Hennes oändligt fina öra hade väl uppfattat något särskildt i tonen.

Nu följde inledningen. Lisen var ju vid den ålder etc., hon hade icke kunnat undgå att märka etc., en hyggligare, bättre karl etc. Och så kom den direkta frågan. Modern bad om sin dotters förtroende. Lisen stod där rak framför henne, litet blek kanhända.

»Mamma, har det varit meningen med hans besök här, så är det bäst, att han slutar nu —»

»Ja men barn lilla, hvad har du emot honom?»

»Ingenting! Men det måtte väl inte vara nog.»

»Det vill säga, du tycker inte alls om honom?»

»Nej, inte ett endaste dugg, lilla mutter!»

»Lisen, mitt barn!» — Modern stod lika rak inför sin dotter och med ett omätligt öfverskott af värdighet utgjutet öfver hela sin person. »Barn! har du något hemligt tycke?»

(Slut i nästa n.r.)

Smånotiser från kvinnovärlden.

»Lundakvinnan» är död. Den 21 dennes afled i Malmö en af denna stads mera ryktbara personligheter och därmjätte en af dem, som ända till sin död åtnjutit den vidsträcktaste aktning och tacksamhet. Den aflidna hette Elna Hansson, allmänt känd under hedersnamnet »Lundakvinnan».

Det var en i sitt slag storartad lefnadsbana som då ändades. Fru Elna Hansson började redan tidigt att odla sina anlag som läkare. Utan någon akademisk bildning lärde hon sig praktiskt att bota yttre åkommor, särskildt benbrott, på hvilka hon var specialist i den grad, att många personer, som af läkare dömts till krymplingar, genom henne återställdes. Hennes rykte blef därför stort inom provinsen.

Att hon blef så allmänt omtyckt, berodde icke blott på hennes skicklighet. Hon var därmjätte en sann människovän, utan pjunk och sentimentalitet. Af de alla fattigaste tog hon ingenting och öfverlemnade i allmänhet åt patienten själf att bestämma arvodelt efter råd och lägenhet.

Vi ha gått i författning om att — som vi hoppas redan i närmaste nummer — kunna meddela våra läsarinor den ädla afdödas bild och utförligare lefnadsteckning.

*

Ännu en hedrad lärarinna. Vid Storkyrkoförsamlingens folkskola här i Stockholm anställda lärarinnan fru Valfrid Gustava Janson, född Forsbom, kunde den 22 dennes fira sitt fyrtyårsjubileum såsom lärarinna vid samma folkskola. Hon anställdes nämligen därstädes den 22 jan. 1851 och har allsedan oafbrutet, utan någon tjänstledighet, fullgjort sina åligganden på ett i allt utmärkt och hedrande sätt. Af denna anledning fick hon, utom andra aktningbetygelser, inför församlingens skolråd emottaga skolrådets och församlingens tack för redbart och plikttröget arbete, till henne i hjärtliga ord framfördt af skolrådets ordförande, pastor primarius Fehr, tillika med underrättelse, att skolrådet beslutat dels hos k. m:t an hålla om någon utmärkelse för hennes verksamhet i skolans tjänst, dels och till församlingen göra hemställan om beviljande åt henne af en årlig gratifikation. På samma gång öfverlemnades till fru Janson ett inom församlingens skolråd, kyrkoråd och bland andra församlingsmedlemmar sammanskjutet penningbelopp i guld, utgörande 390 kr.

Teater och musik.

Kungl. operan har nu flere aftnar uppfört Shakespeares dramatiska dikt »En midsommarnattsdröm» med Mendelssohn-Bartholdys vackra musik. Föreställningarna hafva beledsagats af det lifligaste bifall från den intresserade och tacksamma publiken. Särskildt har naturligtvis fru Hartman som Puck rönt varmt och välförtjänt erkännande. Bland de öfriga torde böra framhållas fru Dorsch som Hermia och fröken Brandt som Titania. För öfrigt bör hr Strandberg särskildt böra ställas fram som ett exempel på, huru man icke bör skandera vers. — Vid aftonens abonnementsföreställning gifves »Konung för en dag» med hr Ödman i titelrollen. Samma opera gafs i lördags, och var vår framstående operasångare hr Lundqvist då med anledning af sitt 50-årsjubileum föremål för storartade ovationer. Af h. m:t konungen fick hr L. samma dag mottaga medaljen »Litteris et artibus».

K. Dramatiska teatern. En repris, som visat sig lyckosam ej mindre till det ekonomiska utbyte, den gifvit i form af afton efter afton utsälda hus, än till de konstnärliga resultaten, har Dramatiska teatern funnit i Dumas d. y:s allbekanta komedi »Falska juveler» (»Le demimonde»). Intresset vid denna repris knyter sig naturligtvis närmast till framställarinnan af Suzannes parti, fru Fahlman, så mycket mer som denna prestation ger anledning till intressanta jämförelser inför erinringarna af den forna rollinnehafvarinnan, fru Olga Björkegren-Fähræus. Skiljaktigheterna i de båda framstående skådespelerskornas uppfattning af partiet äro kännetecknande för hvarderas konstnärskynne; visst är, att fru Fahlmans naturel ingalunda minst egnar sig att bära fram det nästan bländande förföriska på samma gång som dämoniskt hänsynslösa i Suzannes karaktär. Hr Fredriksons de Jalin är för välkänd att behöfva rosas. Partiet är som enkom skrifvet för att lemna den oöfverträffliga räsnonören tillfälle att i alla rikt-

ningar utveckla sin konst. Hr Hartman som de Nanjac förflyttade oss tillbaka till de ungdomsfriska dagar, då han var den ende och själfskrifne bäraren af de mera betydande förste-älskare-rollerne vid vår första scen; att han tydligen sparade sig något i de tre första akterna för de mycket fordrande utbrotten i den fjärde, kan så mycket mindre klandras, som den dämpade tonen dock aldrig blef kall och den frambrutande passionen verkade med både sann och kraftfull relief mot denna bakgrund. Fru Backströms Marcelle, fru Rundbergs Valentine och frkn Ahlander's grevinnan de Vernières voro alla prestationer af god karaktär, om än litet mera flickaktig friskhet ej skulle ha skadat den rena, men därför ock i boten sunda Marcelle. Däremot tycktes oss hr Rydgrens Hippolyte föga passa in i den eleganta ramen; en man af värld — som han väl dock skall vara, denne fru de Santis f. d. man — torde veta att betydligt ledigare skicka sig inom salonger af låt vara äfven tvifvelaktigaste värde.

Svenska teatern, hvars nyårspjäs »Baciller» rönt en ovanlig framgång, har denna vecka blifvit färdig med ett nytt program, nämligen »Enkan Durosec», komedi i en akt af Alexander Bisson och Anthony Mars, samt »Tokerier» (Pension Schöller), fars i tre akter af Karl Laufs. Vi hinna dock ej nämna något vidare om detta program förr än i nästa nummer. — Under inöfning är Ibsens »Hedda Gabler» i svensk öfversättning af Tor Hedberg. Titelrollen kommer att utföras af fru Hvasser-Engelbrekt.

Filharmoniska symfoniorkestern gaf i måndags sin fjärde konsert i Musikaliska akademien inför så godt som alldeles fullsatt salong. Programmet var synnerligen rikhaltigt och utfördes, särdeles hvad den orkestrala delen beträffar, alldeles förträffligt. Det är verkligen förvånansvärdt, att denna orkester, som ju endast för några få månader sedan bildades af för hvarandra alldeles främmande element, redan kunnat nå en sådan fulländning i samspel och god nyanseering, att den kan upptaga täfningen med hvilken annan af våra orkestrar som helst utan undantag. Det visar, att densamma består af goda förmågor, som en hvar med nit och skicklighet fylla sin plats. Det utmärkte resultat, hvartill Filharmoniska symfoniorkestern kommit, torde emellertid i första rummet böra tillskrivas dess energiske och skicklige ledare, hr Andreas Hallén.

Mozarts symfoni i ess-dur erhöi ett alltigenom delikat utförande, särskildt andantet och menuetten, hvilken senare måste antagas. Den egentliga nyheten i programmet utgjordes af en serenad för stråkorkester med obligat violoncell-solo af Robert Volkmann. Violoncell-solot utfördes synnerligen fint af hr Fr. Lisker, och den vackra och intressanta tonsättningen erhöi i sin helhet ett förtjänstfullt utförande. Vid konserten biträdde fröken Ek och hr Forstén, hvilken nyss återkommit efter en längre tids bortavaro i utlandet. Hr F:s präktiga stämma och uttrycksfulla föredrag, som han hade tillfälle lägga i dagen i Wolframs sång ur »Tannhäuser» och några tyska och franska visor, tycktes hafva vunnit i utveckling, sedan han senast lät höra sig härstädes. Fortfarande kvarstår emellertid ledsamt nog hans sedan gammalt kända benägenhet att detonera. Fröken Ek utförde likaledes några franska sånger samt ett par visor af A. F. Lindblad. De båda biträdande konstnärerna belönades med lifliga applåder. Särskildt beröm förtjänar hr Stenhammar för sitt förträffliga pianoackompagnement.

Musikföreningen har äfvenledes haft konsert; men att döma af den omständigheten, att vederbörande — i olikhet med andra konsertgiffvare — uraktlåt sända recensentbiljetter, torde man ej önska få dessa musikställningar omnämnda inför en större publik. Vi kunna ej annat än gå denna deras önskan till mötes.

Språkundervisningen

har i våra dagar, glädjande att omtala, tagit ett betydligt steg framåt till ett bättre. De flesta, som genomgått ett högre läroverk, veta, huru de där under en lång följd af år tragglat lexor i de moderna språken, utan att efter aflagd mogenhets-examen kunna ens närmelsevis hjälpligt tala ett enda af de moderna språken. Felet ligger naturligtvis i den oriktiga undervisningsmetod, som i allmänhet hittills används. Undervisningen i ett främmande språk bör naturligtvis så mycket som möjligt ske på språket själf, och åskådningsmetoden torde härvid utan all gensägelse vara den

bästa. Det är detta sätt att undervisa, som nu mer och mer börjat vinna insteg, ännu kanske mera i privata än i allmänna läroanstalter.

Sistlidet är öppnades härstädes den s. k. Nya språkkursen, hvilken förestås af jur. kand. P. Dahlander och fil. dr. J. Bergman. Här undervisas i alla moderna språk, engelska, tyska och franska, italienska och spanska, men också i de klassiska språken och svenska. Hrr Dahlander och Bergman undervisa i resp. engelska och tyska; i franska språket undervisas af pastor Ostermann vid franska reformerta kyrkan härstädes och i italienska af fröken C. Dietrichson.

Kurser gifvas såväl för nybörjare som för mera försigkomna eller sådana, som önska återupplifva mer eller mindre bortglömda skolkunskaper. Mer än 300 elever hafva redan begagnat sig af undervisningskurserna. Vi hafva själfva varit i tillfälle bevista några lektioner i engelska och franska språken vid detta språkinstitut och kunna ej annat än lemna de ampleste loford åt såväl lärarne som deras undervisningsmetod, hvilken, framställd på ett så klart och lättfattligt sätt som här, ovilkorligen måste medföra ett utmärkt resultat.

Nu för tiden är det nästan nödvändigt för hvar och en att kunna åtminstone ett eller två främmande språk. Bättre och billigare tillfälle här till än vid ett språkinstitut som detta torde näppeligen erbjuda sig. Vi hänvisa för öfrigt till Nya språkkursens annonser i Idun.

Fågel Fenix.

Berättelse för Idun

af

Mathilda Lönnberg.

Belönad med hedersamt omnämnande vid Iduns stora pristäffing.

(Forts.)

En gång, då hon sydde, stack hon sig djupt i fingret, så att blodet sipprade fram. Gunnar utbrast strax i klagan och förebråelser, att hon icke skonade sina händer — »sina små, älskade, vackra händer.»

»Alltid är du en så tokig gosse,» sade hon, i det hon strök med handen öfver hans hufvud och snodde hans hår omkring sina fingrar; »du vill riktigt skämma bort din stackars gamla mamma. Julia har minsann andra åsikter. Hon tycker, att jag borde hinna så mycket, hon riktigt jaktar mig, den Julia.»

»Åh, hur kan du påstå det?» sade Julia förundrad. »Har jag någonsin sagt något sådant?» »Nej, men du har ett sätt att komma och se på mitt arbete, som jag mycket väl förstår,» svarade fru Emilia med sitt matta behagfulla leende.

»Jag får väl akta mig att komma och se på dig då,» sade Julia och böjde sig ned och vidrörde lätt sin mors hår med läpparne.

Hvad som obehagligt berörde Gunnar var, att aldrig någon besökte hans mor eller bjöd henne till sig. Förr hade ingen dag förgått, utan att någon kom på visit, och bjudningar haglade ned öfver familjen. Nu var allt förbytt. En enda af faderns vänner skickade en lax och en korg bär från sitt landtställe och lät fråga med det samma, om de ej ville gå med ångbåten en dag för att besöka hans villa. Gunnar skulle gärna önskat, att hans mor efterkommit denna inbjudning, men hon afslog den.

»Jag skulle gärna hafva skickat laxen och bären tillbaka också,» sade hon, »om det ej hade sett så illa ut.»

Den ende, som personligen besökte dem, var den unge läkaren, som varit närvarande vid konsulns död och äfven denna sommar vikarierade för sin äldre kollega i staden. Han kom ofta, sedan dagens sjukbesök voro slutade, och tillbragte en stund i den lilla frontespisväningen eller i Lohmans trädgård, då fru Emilia inbjöds dit med sina hemmavarande barn. Den unge doktorn lekte med lilla Gerda, samtalande med Gunnar och fru Emilia, men hans blickar drojde längst vid Julias vackra ansikte och behagfulla gestalt. Det var tydligt, att hon var den magnet, som drog honom dit. Den unga läkaren var en kärkommen gäst för dem alla.

Gunnar fann en riktig hvila i hans sällskap, ty han tärdes af oro för moderns framtid, och kapten Lohman lindrade icke hans farhågor.

Denne uppmanade Gunnar att gå ut i det praktiska lifvet och icke »förnöta tiden» på skolbänken.

»Följ med till Amerika, dit mitt fartyg skall segla, så fort det blir färdigt, och jag erbjuder er fri resa dit,» sade kaptenen en dag, då de båda männen gingo fram och åter på den finkrattade sandgången i kaptenens trädgård. »Där är plats för alla krafter. Förslagna hufvuden och starka armar finna där köpare till högsta pris. Där ute är ett fritt fält för äflan. Det förstås, lif och helsa äro insatser i det stora spelet, och guldet är vinsten. Men många förlora — många, dock är det inte sagt, att det blir ni, som har en stark helsa, kraftiga armar, och en viss teoretisk kunskap har ni ju också förvärfvat. Den skattar amerikanaren just inte så högt, men i alla fall kanske den behöfves för att ge er själförtroende nog till att våga insatsen.»

Gunnar lyssnade till kaptenens ord. Första gången tyckte han dem vara dåraktiga, men han fick dem ej ur sina tankar, de återkommo sent och bitida. Skulle han ej kunna slå sig ut i Amerika? Han visste ju, att ingenjörer där ofta finna en god anställning, så här i Sverige ofta en plats låter vänta på sig i årtal. Och om han reste, då skulle han kunna öfverlåta till sin mor det lilla kapital, hvilket ännu återstod honom, och som annars skulle åtgå för hans sista år vid tekniska högskolan och under den tid, han kanske behöfde vänta på anställning här hemma.

Då morbrodern kom för att hemta sina systerbarn, talade Gunnar med honom om sina Amerikaplaner; men denne förkastade dem alldeles och kallade honom för en öfverspädd oförståndig gosse, som ville kasta bort den vackra framtid, han otvivelaktigt hade att vänta här i Sverige, för att nå ett fantastiskt mål, hvilket hägrade för honom i alla vildhjärnors förlofvade land — Amerika. — »Hvad pengarna angår», slöt han, »så tillhöra de visserligen dig, men du kan ej ge bort dem, då du ännu är omyndig. Och så är den saken afgjord. Vi tänka ej mer på en dylik dumhet.»

Men Gunnar kunde ej mer få tanken ur sitt hufvud. Amerika hägrade för hans inbillning och skimrade i hans drömmar såsom det land, där rikedom och anseende vinkade honom. Han åträdde båda delarne. Det kom stundom öfver honom ett lidelsefullt begär efter omväxling, efter nöjen och njutningar. Icke blott för sin mor och sina syskon önskade han nu mera rikedom, han ville äfven njuta därpå för egen del. De mest fantastiska äfventyr sväfvade för hans föreställning. Aladdins lampa fanns icke mer i Orienten. Det var vester ut man borde söka den. Man vann den ej nu, såsom fordom i sagans dagar, under överskamsat drömmande, man måste kämpa sig till den. Med hammare och slägga klappar man nu på lyckans port och med kalkylens talisman öppnar man den. Aladdins lampa hade förändrats med tiden. Den skänkte ej mer ädelstenar och perlor, den skänkte banknoter; men för dem kunde hela världen köpas.

Ännu hade han ej beslutat sig, men han fann kapten Lohmans förslag allt mer och mer klokt. Och så då kaptenen ej mera talade om saken, utan tycktes antaga, att Gunnar ej mera tänkte på att följa med, började han riktigt längta efter, att kaptenen åter skulle nämna något därom.

»Jag vet ej hvad som fattas dig, Gunnar,» sade en afton Julia till honom, då de båda syskonen vandrade tillsammans i den lilla trädgården. Det började skymma på och aftonen kändes kylig.

»Hvad som fattas mig?» sade han. »Mig fattas intet.»

»Du är dig så olik,» återtog hon; »så nervös och rastlös. Du stannar icke i samma ställning under fem minuter, utan flyttar dig och ändrar plats. Du ser feberaktigt ut, och dina ögon ha en besynnerlig glans.»

»Ingenting undgår dig, Julia,» svarade han. »Jag har verkligen feber.»

»Tala då vid doktorn!»

»Tror du, han kan hjälpa mig?»

»Han skall vara skicklig, säges det.»

»Skicklig till hvad, lilla syster? Till att fånga hjärtan.»

Julia rodnade.

»Jag har verkligen inte det ringaste emot honom såsom sväger,» tillade han skämtsamt.

»Dumheter!» afbröt hon honom. »Han har ingenting annat än skulder, och jag har två tomma händer och så mor och syskon.»

»Äh,» sade han och slog sig lidelsefullt för pannan; »åter dessa pengar! pengar! pengar!»

»Javisst,» svarade hon honom. »Pengar! Så heter världens herre. Men det är ju ej något nytt. Redan Israels barn knäböjde i öknens för guldalfven. Men vi komma ifrån vårt egentliga samtalsämne. Du har feber, säger du.»

»Ja, Julia, Amerikafeber.»

»Så-å, äfven detta,» sade hon bittert. »Var det ej nog, som jag hade det förut? Skall du nu äfven öfvergifva oss?»

»Nej, nej, aldrig öfvergifva, Julia. Det är till större delen för er skull, som jag tänker på Amerika. Det är framtidslandet, där det finnes plats för alla — som behöfver allas arbete och belönar det efter förtjänst, ja, öfver förtjänst. Efter några års arbete där är jag rik. Jag kan återvända hit eller hämta er alla till mig efter omständigheterna. Och därför, kära Julia, bör jag ej underkasta mig några års skilsmessa från dem, jag älskar högst i världen, min mor och mina syskon?»

»Vet du, Gunnar, du får inte fara. Amerikafebern bränner i ditt blod, och du ser landet icke nyktert och betänksamt, utan med svärmarens entusiasm. Framkommen dit skall du finna idel missräkningar. Inga rekommendationer har du ju heller. Ingen känner du.»

»Där behöfvas inga rekommendationer, där bryter man sin bana själf.»

»Ack, hvar tror du ej, att rekommendationer och personliga förbindelser gälla högre än förtjänst, och Amerika är ju humbugens och konceptionens land.»

»Det är blott förtal. Man säger så i det gamla utlevade Europa, därför att man i det unga Amerika ej går samma slentrianmessiga vägar som här.»

»Men tänk efter, Gunnar! Bara själfva resan är ju så dyrbar, och om den misslyckades och du måste återvända med oförrättadt ärende.»

»Jag skall icke återvända med oförrättadt ärende,» svarade Gunnar med själfkänsla; »jag skall bryta mig en väg eller sätta lifvet till. Dessutom erbjuder mig kapten Lohman fri resa till Filadelfia.»

»Ah, kapten Lohman känner då till din Amerikafeber?»

»Det är han, som först väckte hos mig begäret att komma dit ut.»

»Jag har mycket förtroende till kaptenen, men jag tror, att han misstar sig. Du borde icke resa, det anar mig, att lyckan för dig finnes i fäderneslandet.»

»Prat! aningar!»

»Ja, aningar uppenbara ofta, hvad vi ej kunna förstå eller rasonnera oss till.»

»Hvilken kvinnologik! I alla fall — min resa sväfvar ju ännu ins blaue hinein. Men du kan ju likväl höra efter, hvad mamma skulle tycka om saken.»

»Det behöfver jag inte. Jag vet, att det skulle smärta henne mycket att se dig lemna fäderneslandet.»

»Ja, Julia, om det gör det, då stannar jag naturligtvis. Icke vill jag bedröfva stackars mamma.»

»Tack. Det väntade jag af dig.»

Julia tog för afgjordt, att Gunnar nu skulle slå Amerika ur hägen, men han tänkte i stället ej mera på något annat, och han eldade upp sig till den grad, att han riktigt brann af åtra att lemna sitt hemland. Han började nu också att skickligt bearbeta sin mors inbillningskraft, föreställande henne, huru guld och gröna skogar väntade honom där på andra sidan oceanen. Först förskräcktes hon, men småningom började hon undra, om hon gjorde rätt i att af själfviska orsaker hindra det, som så uppenbarligen skulle lösa till hans lycka.

Så kom kapten Lohman en vacker dag och sade, att hans fartyg nu vore i ordning, fullt riggad och tackladt, och nu skulle han börja lasta. Han sade ingenting vidare. Det var Gunnar, som sade: »Topp, kapten, då följer jag med er dit vester ut. Och bror William skall också med.»

Under lastningstiden försåg sig Gunnar med det oundgängligen nödvändiga för sin resa. Han skaffade sig framför allt ett par arbetsdräkter och verktyg.

»Det kan allt hända, min gosse,» sade kaptenen; »att du får passera graderna där ute. Sådant har hänt mer än en; men, ser du, det har sin öfvergång, och sedan är man sadelfast. Den regeln gäller i Amerika mer än annanstädes, att enhver är sin egen lyckas smed.»

Gunnar var glad åt sitt beslut, sedan det nu en gång var fattadt, och William kände sig öfverlycklig att slippa skolan och få komma ut i den stora härliga världen.»

Fru Emilia var jämförelsevis nöjd med, att sönerna reste. »Det måste ju så vara,» sade hon med en suck. »Barnen måste lemna hemmet och söka utkomst och lycka, och mödrarna kunna blott följa dem med sina böner och välönsningar.»

Julia var mycket bedröfvad. Gunnar hade varit, tyckte hon, hennes stöd och hjälp, och Wil-

liam hade utgjort glädjen i hemmet. »När jag varit ledsen och modfäld,» sade hon; »behöfde jag blott se på hans glada ansikte och höra den frimodiga klangen i hans röst, för att känna mig bättre till mods.»

Morbrodern majoren mottog underrättelsen om systeröternas tillämnade afresa med mycket blandade känslor eller rättare, han var oblandadt nöjd med, att William reste, och oblandadt missbelåten åt, att Gunnar följde med. Han förebrädde denne i häftiga ordalag hans envishet och kortsynthet, som så där kastade bort en säker, om ej så lysande ställning i hemlandet för att jaga efter en chimère. Han frågade, om Gunnar ej mer kom ihåg fabeln om hunden och köttstycket, som stod i hans första tyska läsebok.

Gunnar stod dock fast i sitt beslut. Han bad morbrodern tillåta honom att ställa sitt återstående kapitel till sin mors förfogande med afdrag af en liten summa, som han ansåg sig behöfva för möjliga utgifter under resan och för den korta tid, som torde förflyta, innan han finge anställning. (Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Till svenska allmänheten.

Så långt går ej mitt minne till flydda barndomsdagar, Att af min första kärlek jag tydligt minne har. Kanhända var den stjärnan i det höga, Kanhända blomsterängen med än, som låg så klar, Kanhända strålen från min moders öga. Mig tyckes, att allt detta det var på samma gång, Och om alltsammans sjöng jag, förr'n jag förstod en sång.

Såsom inledning för den anhållan, jag här ämnar framställa till allmänheten, har jag tagit ofvanstående ord från min ungdoms längst förlutna dagar.

Mer än en, som »skrifvit» och handlöst kastat sina (låt vara omogna) tankar ut i världen, har på äldre dagar önskat återse sin ungdoms alster. Jag har sjungit, se'n jag var barn — det låg i blodet; för rymd och sol, för vind och väg, för äng och sky har jag sjungit.

En dag hände sig, alldeles tillfälligtvis, att en äldre, studerad och literärt bildad man fick tag i en af mina dikter. Jag var ännu bara barnet. Han sade mig, att det fanns »något» i det jag skrifvit. Jag blef först »förskräckligt rädd» — men sedan blef jag »förskräckligt glad», ty den mannen började meddela mig undervisning på annat vis, än jag fått den i den för resten mycket fina flickskolan.

Under tiden skref jag. Vid 18 års ålder lemnade jag bidrag till »Skånska Posten», som utgafs i Kristianstad af majoren fl. dok. C. G. Hjertman.

Och nu frågar jag: finnes till äfventyrs (bland Iduns läsare) ännu någon levande själ, som läst eller som kan skaffa mig: »Om hundra år,» en bit på prosa, införd i »Skånska Posten» och reproducerad i Göteborgs Handels- och Sjöfarts Tidning m. fl. Vidare: »Gossen vid positivet», många år senare (57 eller 58), införd i någon af J. L. Brudins julkalendrår, och slutligen: »Bara molnbilder», med motto: »så jag målar, ty så roar mig att måla», tryckt i »Svenska Tidningen» (58 eller 59), hvilken utgafs af öfverste Hazelius.

Mycket tacksam skulle jag blifva för att få dessa stycken. Hvem vet, kanske finns något varmt hjärta, som bland gulnade papper framletar ett urklipp och sänder till Anna A., under adress:

fru Anna Wästberg, Venersborg.

Venersborg, januari 1891.

Ur Gösta Berlings saga.

Denna prisbelönta skildring, hvilken vi ämnat låta medfölja detta nummer af Idun, har af flere skäl ännu ej hunnit blifva färdigtryckt. Antagligen kommer den att åtfölja andra februarinumret. Vi bedja våra ärade läsarinor trösta sig med ordspåket: »Den väntar ej för länge, som väntar på något godt.»

Redaktionen.

